

ΠΩΣ Ο ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ ΕΠΑΙΡΝΕ ΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΚΑΝΕ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΠΩΣ ΜΕΡΙΚΟΙ ΚΡΙΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΥΝ ΣΦΑΛΜΑΤΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝΤΑΣ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

«Την Γαλάτειαν και μίαν καλύβην».

Σπυρίδων Βασιλειάδης, Γαλάτεια (αποσπάσματα)

ΓΑΛΑΤΕΙΑ / ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ (γαλήνιος και οὐράνιος διανοίγων τὰ στήθη του). Ἐὰν εὐρίσκῃς τὸ στήθος τοῦτο ἀγριώτερον τῶν θηρίων καὶ τῶν βαρβάρων, καθ' ὧν εἰς τὰ ἄκρα καὶ τὰς ἐρήμους τοῦ κόσμου ἠγωνίσθη, κτύπα αὐτό, Ρέννε, καὶ διέλασον ἀνίλεως. Ἄλλ' ἐγὼ οὐδέποτε, ὁ Πυγμαλίων οὐδέποτε θέλει ἀνεγείρῃ τὴν σπάθην κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. (Ὁ Ρέννος φρίσσει ἐπικρατεῖ τὴν σπάθην τρέμουσαν καὶ τὸ βλέμμα κατὰ γῆς). Δειλιᾷς... Οἱ θρόνοι τῶν βασιλέων δίδουσι δούλους, ὄχι ἀδελφούς, Ρέννε. Ἐλθέ λοιπόν. (Ἀποζωννύμενος τὴν βασιλικὴν σπάθην του). Ἐν ὀνόματι τοῦ εὐόρκου Διός, παραιτοῦμαι τοῦ πατρῶου σήμερον θρόνου καὶ ἀνακηρύσσω σὲ βασιλέα τῆς Κύπρου, Ρέννε. Ἀντὶ τῆς δολοφόνου λεπίδος τοῦ ἀδελφοῦ, ἦν μοὶ ἤτησας, σὲ περιβάλλω τὴν βασιλείον σπάθην τοῦ ἡγεμόνος. Ἐχε τὸν θρόνον καὶ ζῆθι εὐδαίμων καὶ παράμεινον ἀδελφός, ἀδελφέ μου. -Δι' ἐμὲ ἀρκεῖ μία τῆς Κύπρου καλύβη καὶ ἡ Γαλάτεια. Ὁ ἔρωσ, ἡ πίστις, ἡ ζωὴ τῆς Γαλατείας πρὸς με εἶνε ἡ θειοτάτη καὶ μόνη εὐδαιμονία μου. Τί πρὸς ἐμὲ τὰ πλούτη τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου; Τὸ οὐρανιώτερον τῶν ὀνείρων μου ἔλαβε δι' ἐμὲ ζωὴν, ὑπὸ τὰ δάκρυα καὶ τὰ φιλήματά μου ἀνέστη ἡ Γαλάτεια, θεῖος καὶ ἄπλετος καὶ αἰώνιος πρὸς με ἔρωσ, ὡς ὁ ἐπάνω οὐρανὸς ἤδη ἀναζῆ καὶ ἀνάσσει ὁ ἀδελφός μου: εἶδες θνητὸν ἐμοῦ εὐδαιμονέστερον;

ΡΕΝΝΟΣ (ἀφίνων νὰ πέσῃ ἡ σπάθη του καὶ ριπτόμενος μετὰ κλαυθμῶν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ ἀδελφοῦ του). Ὡ ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου!...

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ (δεχόμενος εἰς τοὺς κόλπους του τὸν Ρέννον καὶ συνάμα περιβάλλων αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὤμου τὴν βασιλείον σπάθην). Διατὶ κλαίεις, Ρέννε; Ἴδου σὺ ἀδελφός μου καὶ βασιλεύς. Μὴ κλαίῃς οὕτω καὶ θραύεται μέχρι θανάτου ἡ ψυχὴ μου, Ρέννε.

ΡΕΝΝΟΣ (κρύπτων τὸ πρόσωπον εἰς τὸ στήθος τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ κλαίων). Ἀδελφέ μου, ἀδελφέ μου!...

-Δι' ἐμὲ ἀρκεῖ μία τῆς Κύπρου καλύβη καὶ ἡ Γαλάτεια. Ὁ ἔρωσ, ἡ πίστις, ἡ ζωὴ τῆς Γαλατείας πρὸς με εἶνε ἡ θειοτάτη καὶ μόνη εὐδαιμονία μου.

Πορτραίτο του Νίκου Καζαντζάκη

τός μου. (Ὁ Ρέννος ὀλοκλύζει καὶ σιωπᾷ). Μὴ γίνεσαι, Ρέννε, παιδίον. Ἐγείρου. -Ποῦ εἶσαι, προσφιλῆς μου Γαλάτεια, νὰ παραμυθῆσωμεν ὁμοῦ καὶ οἱ δύο τὸν ἀδελφόν! (Φιλῶν τὴν κεφαλὴν τοῦ Ρέννου). Εἰπέ με, Ρέννε, ἔὰν ἀρνούμενον με ἐφόνευες, θὰ ἔχυνες κἂν ἐπὶ τῷ θανάτῳ μου αὐτὰ τὰ δάκρυα; (Αἶφνης ὁ Ρέννος ἀποσπᾶται τῆς ἀγκάλῃς τοῦ Πυγμαλίωνος καὶ ὁρμᾷ εἰς φυγὴν). Φεύγεις!... Διατὶ;... Ρέννε! (Ὁ Ρέννος ἔφυγεν. -Ὁ Πυγμαλίων ρίπτεται εἰς τὴν θύραν ἀναφωνῶν). Ρέννε, ἀδελφέ μου, πτωχέ μου Ρέννε! Μὴ μοῦ φύγῃς, οὐδὲν ἡμαρτεσ!... Ρέννε!... (Ἐξέρχεται).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

Ὁ Εὐμηλος ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

(Ἄτραπὸς περὶ μακρὰν ὑπώρειαν ἑτέρωθεν πεδιάδες καὶ γήλοφοι. Παρὰ τινὰ βράχον, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἀπλοῦται γηραιὰ πεῦκη, ἴσταται ὁ Ρέννος μακρὸν περιβεβλημένος μανδύαν καὶ ἐρείδων τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τινος κεκλιμένου κλάδου. -Δεξιᾷ καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω ἐκχεῖται ἀπὸ τοῦ βράχου καλλίρους κρήνη ὁ ἔτοιμος ἵππος τοῦ Ρέννου ἐλεύθερος κύπτει ἐν αὐτῇ καὶ ποτίζεται). ΡΕΝΝΟΣ (ἐσκεμμένος καὶ ὡς ἀτενίζων τὰ καταρρέοντα ὕδατα). Ἀπεφάσισα ἀληθῶς; Ἄς σταθῶ. Ποῦ τρέχω;.. Νὰ χω-

ρήσω ἐμπρὸς ἢ νὰ στραφῶ ὀπίσω; Ὅπισω, ἄ! -Πότε λοιπὸν ἐμφανίζονται οἱ θεοὶ σύμβουλοι; Γενναῖε καὶ σιωπηλὲ φίλε, ἄρα, ἂν ἐνόεις ποῦ φέρομαι, θὰ μὲ ὠδήγεις οὕτω ταχὺς καὶ οὕτω εὐήνιος;

Ἦ πάτερ μου, πάτερ μου, ἦτο τόσοσιν λοιπὸν ἢ ἀρὰ σου δικαία καὶ εἶνε τόσοσιν βαρεῖα ἢ ἀρὰ τοῦ πατρός; -Πυγμαλίων, Πυγμαλίων, σύγγνωθι!... (Μετὰ μικρὰν παῦσιν). Μετὰ πόσης χαρᾶς θὰ ἐρριπτόμην εἰς τὴν ξένην καὶ πάλιν πλάνης καὶ ἔρημος, ἔὰν κατέλιπον αὐτὸν ὄπισθέν μου πιστῶς ἐρώμενον καὶ ἀληθῶς εὐδαίμονα!... Ὅχι, ὄχι! αἱ πόλεις διαπλάττουσι θηρία πολλῶ ἀγριώτερα καὶ μυσαρότερα ἐκείνων ἄπερ οἱ θεοὶ ἐβύθισαν εἰς τὰς βαθυτέρας θαλάσσας καὶ τὰ σκοτεινότερα ὄρη!... Διαυγῆ καὶ κρυσταλλώδη ὕδατα, ἡ δρόσος σας ἀναψύχει τὸν ἡδυμον κόπον τοῦ ὁδοιπόρου καὶ ἀπαλείφει ἐπίσης τὰς αἱματηρὰς κηλίδας τοῦ ἐγκλήματος... Ὡ ἀδελφέ μου, σύγγνωθι!... (Μετὰ μικρὰν παῦσιν). Νὰ φύγω... Ναι, νὰ φύγω μακρὰν τῆς Κύπρου, μακρὰν τῶν ἀνακτόρων, μακρὰν αὐτῆς... Ἄλλ' ἂν εἰς νύκτα ἀστερόεσσα, ἂν ἐνθυμηθῶ τὰ ὄμματά της, τὰ ὄμματά της δακρύνοντα, ἐνθυμηθῶ τὸν ἔρωτά της σπαίροντα ὑπὸ τοὺς πόδας μου... ἂν ἐπιστραφῶ τότε, ὡς τὸ τραυματισθὲν θηρίον καὶ σῶζον τὴν λόγχην εἰς τὴν πλευρὴν, ὁ Πυγμαλίων σώζεται; Ἄ, Πυγμαλίων, διατὶ νὰ εἶσαι θνητός, ἀφοῦ τοσοῦτον εἶσαι οὐράνιος; Ὡ Γαλάτεια, διατὶ νὰ με ποτίσης δηλητήριον, διατὶ με σπάθην νὰ ὀπίσης τὰς χεῖράς μου; Θὰ ἀποθάνῃς, ἀφοῦ ἐφόνευες δύο ἀδελφούς... Πῶς, ἀνιέρε, ἐρᾷς λοιπὸν ἐμοῦ, ἀφοῦ ἐγενόμην φονεὺς, καὶ φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ μου; Εἶχομεν μίαν μητέρα καὶ οἱ δύο, καὶ με εἶπες νὰ σπαράξω τὰ σπλάγχνα της, νὰ θανατώσω ἐγὼ αὐτόν, ἄλλ' ἐκεῖνος μίαν κἂν τρίχα τῆς κεφαλῆς σου διέσχισε ποτὲ σκληρός; Ὡ Πυγμαλίων, ἔὰν σὲ ἐφόνευον!

Ὁ βράχος οὗτος βεβαίως θὰ ἦτό τις φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐγένετο πέτρα καὶ αἰωνίως κλαίει ἔκτοτε. Ὅχι, διότι τότε τὰ ὕδατά του θ' ἀνέβλυζον αἱμάτινα... Γαλάτεια, διατὶ νὰ εἶσαι ἄπιστος; Πῶς με ἠγάπησες ἐπιόρκως, πῶς ἀφοῦ σὺ ἦσο ἢ ἀπὸ θεῶν τοῦ ἀδελφοῦ μου σύννευος; Γαλάτεια ἀνίλεως!.. Μοὶ ἔδωκες νὰ μελετήσω κατ' αὐτοῦ τὸν φόνον ὡς ἐγκληματίου καὶ ἐκεῖνος μοὶ ἐδώρει τὸ φίλημά του καὶ τὸ διάδημα!... Λησιμόνησόν με καὶ ἔσο ἢ χαρὰ καὶ ἡ ζωὴ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἄλλως...

Ζεῦ, ἡγοῦ σὺ τῶν βημάτων μου, εἰ δὲ βουλεύομαι μισὰ, ἄς ἀνοιγῶσιν ἐμπροσθέν μου ἄβυσσοι! (Λαμβάνει ἀπὸ τοὺς χαλινούς τὸν ἵππον καὶ ἀποχωρεῖ).

Ἡ Συνέχεια τὴν ἄλλη Παρασκευὴ